

לעילוי נשמת
מאיר בן יצחק ביר ז"ל

פאיריס את העולם

לימוד שבועי לזכור נחשון ולחבריה ב'

פרשת וישלח קיימות, הגרסה היהודית

אנחנו
במקור

| בראשית פרק לב פסוק כה

וַיֹּתֶר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר:

| רש"י

וַיֹּתֶר יַעֲקֹב - שכח פכים [=כלים] קטנים וחזר עליהם.

| רש"ר הירש

< מדוע נותר יעקב לבדו מול המלאך, בלי משפחתו? מה ההסבר של רש"י ושל חז"ל לכך?

< מה לומדים חז"ל מכך שיעקב חזר ולא ויתר על כליו הקטנים? מה הכוונה ש"חביב עליהם ממונם יותר מגופם"?

< מהו היחס של הצדיק לרכושו לפי הרש"ר הירש? האם הוא מבזבז ללא הכרה, או שמא אינו מוציא כלל? מה העיקרון המנחה אותו בשימוש ברכושו? וכיצד זה קשור לכך שהוא הרוויח אותו ביושר?

< עד כמה אנחנו משתמשים ברכוש שלנו, בחפצים שלנו, בעולם שלנו, על פי דרכו של יעקב אבינו? האם אנחנו משתדלים להימנע מלבזבז "ללא טעם וללא מטרה"? ולחילופין, האם אנחנו יודעים להשתמש ללא פחד לשם "מטרה נעלה"?

לדעת חז"ל "נשתייר על פכין קטנים": אחרי שהעביר בנחל את כל אשר לו, חזר עוד פעם, לראות אם לא שכח דבר. "מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם, וכל כך למה, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל". רכוש, שצדיק זכה לו ביושר, אפילו אינו אלא שוה פרוטה, הרי הוא קדוש בעיניו, הוא לא יבזבז אותו, אף לא ישחית אותו לריק, והוא אחראי על שימוש היעיל. **אלפי זוזים הרי הם בעיניו כשרוך נעל, בשעה שיש להוציא אותם למטרה נעלה; אך ערכו של שרוך נעל עולה לאלפי זוזים, בשעה שהוא עומד להתבזבז ללא טעם וללא מטרה.** מי "שאינו פושט ידו בגזל", והוא קורא את שלו רק מה שהצליח לרכוש בפאמצי הישרים, זה יראה את חסדי ההשגחה בכל קנין שרכש; אם מחוט ועד שרוך נעל, הכל בא לו בזיעת אפים ישרה, שנתברכה בידי שמים, וערכו לא ישוער.

בוחן
פתח

1 מה שמה של השרה
האחראית על המשרד
להגנת הסביבה?

2 למי נאמר
"תן דעתך שלא תקלקל
ותחריב את עולמך"?

3 מה משמעות המילה
"מיחדוש"?

יוזפים זאג השלובות
שלחו למספר 0523662637,
היכנסו להגרלה, ואולי תזכו בפרס!

אנחנו
במקור

האם יעקב אבינו היה פעיל למען איכות הסביבה?
את העובדה שיעקב נותר לבד מול המלאך תולים חז"ל בכך שלאחר שיעקב העביר "את אשר לו" (פסוק כד), הוא חזר לוודא שלא שכח שום כלי קטן מכליו. יעקב, עשיר מופלג, לא מזלזל בשום כד ושום צלחת שנשכחה מאחור, גם במחיר מאמץ גופני גדול - "מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם".

למה הוא עושה זאת? מה מפריע לו להשאיר כמה כלים מאחור? הרי הוא לא ירגיש בחסרונם! מסביר רש"ר הירש שיחסו של יעקב לרכושו הוא יחס "קדוש". כל שקל וכל כלי קטן הוא בעל ערך רב, כאשר הוא הרוויח אותו ביושר, והוא לא ישחית ולא יזלזל אפילו בדבר הקטן ביותר שהקב"ה העניק לו. ולצד זאת, כאשר יש לרכוש שימוש נכון, מטרה נעלה - הוא לא יהסס להוציא ולהשתמש כמה שצריך. רכושו של האדם הוא זה ש"מעמיד אותו על רגליו" (על פי פסחים קיט), הוא כלי השרת דרכו האדם מגשים את ייעודו ואת שליחותו בעולם.

תפיסה זו של יעקב אבינו אינה מובנת מאליה כיום בעולם. יש כאלו שכל דאגה למניעת בזבז והרס - נתפסת בעיניהם כשיגעון של פעילי איכות הסביבה שמקורו באבדן ערך האדם. ומן הצד השני, יש כאלו שכל שימוש וניצול של המשאבים שיש לנו בעולם נתפס בעיניהם כהרס חסר הצדקה. אך הקיימות היהודית שמלמד אותנו יעקב אבינו, שעל בשרו חווה עוני מרוד, מראה את דרך האמצע, בה הרכוש שלנו מקבל מעמד של כבוד וקדושה, אך לא מתוך פחד וחרדה אלא דווקא מתוך הצורך לנצל למטרות הנעלות שלשמו הוא ניתן לנו.